

THĂM XỨ CHÙA THÁP

MYANMAR

(Burma-Miến Điện),

Du ký của Nguyễn Duy Sỹ (cvk 64)

Tên gọi chính thức Miến Điện là Cộng hòa Liên bang Myanmar (*Republic of the Union of Myanmar*) là một quốc gia có chủ quyền tại Đông Nam Á. Bên bờ vịnh Bengal. Myanmar có khoảng 51 triệu dân / 676.578 km². Thủ đô Naypyidaw chỉ là nơi tập trung chính trị và quân sự, chưa hấp dẫn du khách tham quan. Cố đô Yangon mới là thành phố lớn nhất. Miến Điện từng là thuộc địa Anh quốc từ thế kỷ 19, họ giành lại độc lập năm 1947.

Tay lái xe hơi bên phải (tay lái nghịch so với Tây-Mỹ), nhưng lại đi thuận đường bên phải, tài xế ôm lè đường, hành khách xe bus bước xuống ngay lòng đường, khá nguy hiểm. Hướng lưu thông hiểm, mới thấy ở Miến.

Phụ xế với trang phục váy truyền thống miêng nhai trầu đứng bên cửa ra vào xe bus.

Myanmar gấp đôi Việt Nam về diện tích nhưng dân số chỉ bằng một nửa. Đất rộng người thưa. Khoáng sản dồi dào, nhất là đá quý, dầu mỏ. Rừng còn nhiều danh mộc, đặc biệt gỗ tếch. (Công ty Hoàng Anh Gia Lai, Ngân hàng BIDV, mạng điện thoại quân đội Viettel của Vietnam đã có mặt tại Yangon).

Vậy mà Myanmar vẫn thuộc nhóm nước nghèo nhất thế giới. Một phần vì nội bộ bất ổn, một phần bị Phương Tây cô lập do đàn áp dân chủ, không tôn trọng kết quả bầu cử dân bầu. Quản lý kém đã đưa đất Miến hằng nhiều năm ở trong tình trạng trì trệ. Có khoảng thời gian theo đuổi Chủ nghĩa xã hội. Mãi đến 1997 mới được gia nhập ASEAN.

Năm 2015, người dân Miến Điện lại đi bầu. Đảng Liên Minh quốc gia vì Dân chủ do bà Aung San Suu Kyi thắng tiếp. Tuy nhiên, quân đội Myanmar vẫn cố đấm ăn xôi, dù xôi đã hỏng. Cho đến khi ông Htin Kyaw, một đồng minh thân cận của Bà chính thức trở thành tổng thống dân sự đầu tiên, Myanmar mới chấm dứt gần 50 năm nằm dưới sự cai trị của giới độc tài quân phiệt.

Nhà đấu tranh bền bỉ cho dân chủ tại đất nước chùa tháp này, bà Aung San Suu Kyi, năm 1961 đã là cô thư ký trẻ bên cạnh Tổng thư ký Liên hiệp quốc U Thant, người Miến Điện.

Myanmar có 135 dân tộc, đa số là người Miến (Burmese), (giống như dân tộc Kinh ở nước ta). Người Miến hiền hòa như dân Lào. Đường phố yên bình, thua xa các đô thị theo nền kinh tế thị trường định hướng Xã Hội Chủ Nghĩa khoản trộm cắp, cướp giật. Có lẽ nhờ họ lấy đạo Phật làm quốc giáo.

Một xã hội không thừa nhận vai trò tích cực của tôn giáo sẽ là một xã hội khó trở thành người tử tế.

Nhân viên du lịch Myanmar rất dễ thương, phục vụ là chính, chẳng nói năng chi, chỉ nghe guide Việt Nam thuyết giảng đạo giáo và quảng cáo nhiệt tình cho đất Miến. Họ gồm ba người nam : một tài xế, một phụ xế miệng nhai trầu, một hướng dẫn nói tốt tiếng Anh. Cả ba đều mặc váy truyền thống.

Tour guide Myanmar mặc váy.

Cuối tour, trên xe ra phi trường, chàng hướng dẫn địa phương biểu diễn minh họa nhiều công dụng của cái váy đang mặc (người Myanmar gọi là Longi): địu gamen com sau lưng ra đồng làm việc, xắn cao làm quần sọc chơi thể thao, áo khoác, khăn trùm đầu và quàng cổ để thay mũ, thay foulard giữ ấm, chống nắng,....

Mua làm tour chỉ có đi thăm chùa, không bãi biển, không thắng cảnh. Thôi thì mời mọi người viếng chùa.

Cũng giống như nhiều tôn giáo khác, khi Vị sáng lập qua đời thì tôn giáo đó dễ bị phân tán. Cũng vậy, sau Đức Phật, Phật giáo phân hóa thành nhiều nhánh:

- Nam Tông hay Tiểu thừa (Phật giáo Nguyên thủy): Myanmar, Lào, Campuchia, Thái Lan,....
- Bắc tông hay Đại thừa: Trung quốc, Việt Nam,...
- Mật tông hay Tây tạng.

Phật giáo tại Myanmar chủ yếu là phái Tiểu thừa hòa trộn với những đức tin bản địa. Cũng như các xứ chùa tháp Thái, Miên, Lào các em trai buộc vào chùa tu học một thời gian mới được gọi là trưởng thành, về nhà lấy vợ. Chứ không phải bị đuổi về lấy vợ như CVK giai đoạn sau 1975.

Người dân Myanmar sùng đạo Phật, 89% dân số theo Phật giáo. Tại bất kỳ thành phố, thị xã nào đều có ít nhất một ngôi chùa và một tu viện Phật giáo. Đạo Phật có ảnh hưởng rất lớn ở Myanmar, cuộc sống của người dân không tách rời các nghi lễ Phật giáo. Ở lối vào những ngôi đền, chùa lớn thường có nhiều quầy bán hoa tươi, cành lá, nến, vàng thếp, những chiếc dù, quạt nhỏ bằng giấy màu để dâng lên Đức Phật.

Ni tăng-Sư sãi không trụ trì ở chùa mà tập trung tại thiền/học viện. Chùa là nơi dân chúng, du khách đến lễ Phật, nghe thuyết giảng, văn cảnh, hóng mát, hẹn hò,...Phật tử tình tứ tay trong tay đi quanh chùa, du khách thoải mái chụp hình, trò chuyện bên cạnh kinh kệ, hát xướng đầu đó trong bầu không khí hừng hực nắng nóng dưới ánh mặt trời chói chang cuối tháng tư.

Nhiều nơi, Phật tử, du khách kể năm, người ngồi bên cạnh vài gia đình dùng bữa do họ mang theo. Dân địa phương nam nữ đều vận váy. Cấm du khách quần đùi, váy ngắn, đội nón, đi giày dép, che dù vào khu vực Chùa. Giày, dép, dù phải gửi ngoài cổng, cách xa chùa có khi cả hàng trăm mét leo bậc cấp, do chùa thường xây trên núi. Mang balo thì không sao (nhưng khi chạm tay vào tháp nơi có xá lợi để cầu xin thì phải bỏ ra).

Cảnh trên chụp ở chùa Yellow Stone, gợi ta nhớ về hình ảnh những giáo dân Kontum sinh hoạt quanh khuôn viên Nhà thờ Gỗ trong các dịp lễ lớn (chỉ khác khuôn viên nhà thờ thì được đi giày dép).

Trên đây là chùa SHWEDAGON ở Yangon, nổi tiếng, được coi là trái tim Phật giáo Myanmar.

Như thấy trong hình, một ngọn tháp hình trái chuông úp ngược là một ngôi chùa. Rất nhiều “trái chuông” lớn bé khắp chốn Myanmar. Cũng giống như đình làng của Việt Nam xưa. Rảnh rỗi là đi chùa. Thường chùa được tọa lạc trong khuôn viên rộng, nơi có mái che nơi thì không, trung tâm chùa là trái “chuông úp”, hoàn toàn khác với chùa Việt Nam. Nhân viên trật tự theo dõi khắp nơi.

Các chùa lớn và nổi tiếng linh thiêng như:

- chùa **Đá Vàng** (hay còn gọi là chùa **Yellow Stone**, xây dựng 574 năm trước công nguyên nằm trên cao nguyên **Kyaikhtiyo**).
- chùa **Shwemawdaw Paya**: 1000 năm tuổi ở Bago.
- Chùa **Sule**: 2600 (? nguồn internet) năm tuổi và chùa **SHWEDAGON**, ở Yangon.

Nghe nói ở trong những chùa lớn đều thờ xá lợi, thường là vài cọng tóc Phật! Cấm đàn bà sờ vào nơi khu vực tháp có xá lợi. Không biết họ giấu ở đâu mà không thấy để chụp hình.

Nói chung, khuôn viên chùa rộng nên công việc giữ vệ sinh công cộng khó mà sạch sẽ; nhiều nơi còn có các chú khuyển chạy tung tăng, thân thiện, không sủa; nhưng mọi người đều chấp hành nghiêm chỉnh là đi chân trần.

Một sáng kiến khi viếng chùa ở Miến Điện là cho dép (nên đi dép hoặc sandal cho tiện), giày vào túi nylon nhét balo để sử dụng lúc cần WC chẳng lấy gì làm thơm tho nơi những nước còn nghèo.

Chùa Đá Vàng (Yellow Stone), 574 năm trước Công nguyên (Nghe có nói từ thời Phật còn sống?). Di sản thế giới.

Chùa này chỉ là một hòn đá chênh vênh dát vàng xây thêm tháp nhọn. Chùa có khuôn viên rộng nằm trên ngọn núi Kyaikhtiyo, còn được gọi là chùa Kyaikhtiyo. Nam du khách, nam phật tử chỉ với trang phục chỉnh tề mới được đặt tay vào hòn đá dát vàng cầu xin, không có bất cứ hành trang như balo, túi xách, mũ nón... nào.

Xe đặc chủng leo ngọn núi Kyaikhtiyo, 1100m so với mặt nước biển, vượt hơn 10km đèo dốc quanh co hiểm trở. Có nhiều khúc cua Ngoạn Mục hơn cả đèo Belle Vue Dalat.

Chùa Sule nhìn từ trên cao

Nhà Hàng dáng dấp ngôi chùa ở Yangon.

Du khách và phật tử dập dờu trong khuôn viên chùa.

Một góc kiến trúc chùa Miến

Hai du khách chân trần đến từ Việt Nam.

Miền điện tháng tư năm 2017.

Nguyễn Duy Sỹ 64